

Uchwała nr 28
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
z dnia 2 kwietnia 2026 r.

w sprawie wniosku do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącego zasad tworzenia wykazu czasopism naukowych oraz włączenia do niego polskich czasopism naukowych spełniających kryteria wysokich standardów redakcyjnych i dostępności w modelu otwartego dostępu

Na podstawie art. 41¹ ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 13 ust. 5 i 6 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1743 oraz z 2021 r. poz. 1247) Rada uchwała, co następuje:

§ 1.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem wnosi do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o uwzględnienie w procesie tworzenia i aktualizacji wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych szczególnej kategorii polskich czasopism naukowych:

- 1) dostępnych w modelu otwartego dostępu (*Open Access*);
- 2) niepobierających opłat za publikację artykułów (bez tzw. *Article Processing Charges – APC*);
- 3) spełniających wysokie standardy redakcyjne i etyczne, w szczególności ujętych w międzynarodowych bazach i rejestrach jakościowych, takich jak ICI Master List;
- 4) prowadzonych zgodnie z zasadami transparentnej polityki wydawniczej i recenzyjnej.

§ 2.

Rada rekomenduje, aby czasopisma wskazane w § 1 były objęte systemem punktacji w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych z uwzględnieniem ich roli w rozwoju młodej kadry naukowej w Polsce, w tym studentek i studentów oraz doktorantek i doktorantów.

§ 3.

Rada rekomenduje wprowadzenie transparentnego mechanizmu umożliwiającego inicjowanie przez zainteresowane czasopismo naukowe procedury oceny danego czasopisma na potrzeby jego ujęcia w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

§ 4.

Uchwałę przekazuje się Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Współprzewodniczący
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
Piotr Stec
Hubert Jerzy Taładaj**

UZASADNIENIE

1. Sytuacja młodych naukowców

Studenci/tki, doktoranci/tki oraz młodzi/e naukowcy/czynie często nie dysponują środkami finansowymi pozwalającymi na publikację artykułów naukowych w zagranicznych czasopismach o wysokim wskaźniku Impact Factor, które nierzadko wymagają wysokich opłat publikacyjnych (APC).

Obecny system ewaluacji działalności naukowej, silnie ukierunkowany na publikacje w wysoko punktowanych czasopismach zagranicznych, w praktyce: generuje znaczący transfer środków finansowych poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, ogranicza dostęp młodych badaczy do możliwości publikacyjnych, utrudnia budowanie dorobku naukowego na wczesnym etapie kariery.

2. Znaczenie polskich czasopism naukowych

Polskie czasopisma naukowe, funkcjonujące w modelu otwartego dostępu i niepobierające opłat za publikację, pełnią istotną rolę w kształtowaniu warsztatu naukowego młodych badaczy, promowaniu języka polskiego w nauce, budowaniu krajowych środowisk badawczych, wzmacnianiu suwerenności naukowej państwa.

Szczególne znaczenia nabierają czasopisma spełniające wysokie standardy redakcyjne, w tym ujęte w międzynarodowych rejestrach jakościowych (np. ICI Master List), które zapewniają transparentny proces recenzyjny i wysoki poziom merytoryczny publikacji przy jednoczesnym braku opłat publikacyjnych.

3. Potrzeba zrównoważonego modelu ewaluacji

Rada wskazuje na konieczność wypracowania bardziej zrównoważonego modelu oceny dorobku naukowego, który nie będzie dyskryminował młodych badaczy ze względu na brak środków finansowych, będzie wspierał rozwój polskich czasopism naukowych, umożliwi młodym naukowcom stawianie pierwszych kroków w publikowaniu wyników badań w środowisku zapewniającym wysokie standardy jakościowe.

4. Potrzeba stworzenia mechanizmu inicjatywy oddolnej

Obecny model aktualizacji wykazu czasopism naukowych nie zawsze zapewnia wystarczającą przejrzystość oraz przewidywalność w zakresie możliwości ubiegania się przez czasopisma o ich ocenę i włączenie do wykazu.

Wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego inicjowanie procedury oceny przez zainteresowane czasopismo zwiększy transparentność systemu, zapewni równość dostępu do procedury ewaluacyjnej, umożliwi dynamiczne reagowanie na rozwój nowych inicjatyw wydawniczych, wzmocni motywację redakcji do podnoszenia standardów redakcyjnych i etycznych.

Rozwiązanie to wpisuje się w zasadę partycypacyjnego modelu kształtowania polityki naukowej państwa oraz sprzyja budowie stabilnego, przewidywalnego i konkurencyjnego środowiska wydawniczego w Polsce.

5. Interes publiczny

Włączenie do wykazu odpowiednio punktowanych polskich czasopism, niepobierających opłat i spełniających wysokie kryteria jakościowe, stanowi działanie wspierające rozwój młodego pokolenia naukowców, ograniczające odpływ środków publicznych za granicę, wzmacniające krajowy system nauki i szkolnictwa wyższego.

W ocenie Rady przyjęcie postulowanych rozwiązań przyczyni się do budowy bardziej sprawiedliwego, dostępnego i zrównoważonego systemu publikacyjnego w Polsce uwzględniającego możliwości młodych/e naukowców/czynie, w tym studentów/ki i doktorantów/ki.